

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3713/2022
15.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Милановић, адвокат из ..., против тужене Општа болница Ваљево, Ваљево, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1482/22 од 03.06.2022. године, у седници одржаној 15.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1482/22 од 03.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 376/21 од 24.02.2022. године, исправљеном правноснажним решењем истог суда П1 376/21 од 07.04.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиљи на име топлог оброка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 198.480,95 динара, са затезном каматом од 23.12.2021. године, до исплате, као и износ од 40.149,90 динара на име затезне камате обрачунате до 22.12.2021. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова парничног поступка плати износ од 56.800,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1482/22 од 03.06.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, исправљена решењем од 07.04.2022.године у ставу првом изреке, тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да јој на име топлог оброка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године, исплати износ од 198.480,95 динара, са затезном каматом од 23.12.2021. године до исплате, као и износ од 40.149,90 динара на име затезне камате обрачунате до 22.12.2021. године. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, исправљене решењем од 07.04.2022.године тако што је одбијен, као неоснован, захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да јој на име трошкова парничног поступка исплати и износ од 56.800,00 динара, са законском затезном од дана извршности пресуде до исплате, а обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 2.910,00

динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужила да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 29.145,20 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужиле за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код тужене, на пословима ..., са коефицијентом за обрачун и исплату плате од 6,83. У периоду потраживања тужена је тужиле исплаћивала минималну зараду, али у исплатном листићу није посебно исказивала да је извршила исплату трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања на име накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора утврђена је из налаза и мишљења судског вештака за економско – финансијску област, прве варијанте, према којој је обрачун регреса и топлог obroка, за спорни период извршен применом елемената обрачуна - дневни износ топлог obroка у висини од 250,00 динара бруто, и месечни износ регреса у висини од 1/12 минималне зараде.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев применом одредаба члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама и члана 111. Закона о раду, закључивши да у минималној заради, која је тужиле исплаћивана у спорном периоду, не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, па да је тужена дужна да те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према најповољнијим критеријумима за туженог у важећим Посебним Колективним уговорима у Републици Србији.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев из разлога што су у коефицијенту за обрачун плате садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, уз додатну аргументацију да Посебним колективним уговором није предвиђено ово право запослених.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 157/20), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1.

тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) у одредби члана 91, а Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18) у одредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка б), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилца је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених

нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиљи не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па чињеница да јој је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) по оцени Врховног суда без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**